

Üstinsan ve Unabomber

John Zerzan

2008

Aralarında yüz yıl olsa da Friedrich Nietzsche ile Theodore Kaczynski bir takım önemli benzerlikler taşıyor. Her ikisi de fazlasıyla gelecek vaat eden akademik kariyerlerini reddettiler: Nietzsche felsefede, Kaczynski ise matematikte. Her ikisi de temelde yalnız bir yaşamdan azami ölçüde yarar sağladı. "Anladığım ve bugüne dek yaşadığım haliyle felsefe, buzda ve yüksek dağlarda gönüllü olarak harcanmış bir yaşamdır" diyordu Nietzsche Ecce Homo'da. Kaczynski içinse buz ve yüksek dağlar, Montana Kayalıkları'nda bir barakada geçirdiği yıllar göz önünde tutulursa, daha gerçekçi bir tasvirdi.

Leslie Chamberlain (Nietzsche in Turin, Londra, 1996) Nietzsche'nin yaşantısını "Tanrısız, işsiz, eşsiz ve evsiz" olarak özetlemişti. Kaczynski daha az başıboş dolaştı, fakat bu nitelendirme ona da tam olarak uyuyor. Her ikisinin de kadınlarla ilişkisi fiyaskoyla sonuçlandı ve kadınların toplum içindeki durumlarıyla ilgilenmediler. İkisi de zaman zaman hastalığın ve yoksulluğun tehdidi altında yaşadı. Her ikisi de tek kardeşleri tarafından ihanete uğradı: Nietzsche, aciz bir durumdayken yazılarını değiştirip bozan kız kardeşi Elizabeth'in ihanetine uğramıştı; Kaczynski'ye ise ihanet eden, kendisini FBI'a ispiyonlayan erkek kardeşi David idi.

Nietzsche'nin ana kavramı güç istenci idi. Kaczynski'nin büyük düşüncesi ise güç süreciydi.

Her ikisi de gücü övüp, merhamete saldırdı: Nietzsche, sağlıksız bir "köle ahlakı" olarak nitelendirdiği Hristiyanlığı eleştirirken, Kaczynski kişisel zayıflığın sahtekar bir tasarımı olarak solculuğa saldırmıştı.

İkisi de temel bir ahlak psikolojisi geliştirdi, gerçi Kaczynski bir psikolojiyle sınırlı kalmadı.

Nietzsche'nin çözümlemesi kültür içinde yer alır. İnsan tininin canlandırılması ve bireyin kendini gerçekleştirmesine yönelik arayışı, temelde estetikdir. Nietzsche açısından sanat, pek çok bakımdan Tanrı'nın yerine geçti. Post-Hristiyan sanat görüşü, Dionisosçu "değerlerin yeniden değerlendirilmesi"nin ölçüsüdür. "En önemli şey... kültüredir" (Tanrıların Alacakaranlığı).

Nietzsche'nin hiyerarşiye duyduğu inançtan, mertebe ve sömürüyü meşrulaştırmasından kurtulmanın yolu yok. Kaczynski'nin anarşist öngörüsü, yüz yüze etkileşim noktasına dek adem-i merkezileşmiş özgür topluluğu gerekli kılıyordu.

Nietzsche gibi Kaczynski de çöküş yerine kudreti arzuluyordu, ne var ki bunun ancak toplumsal bir dönüşüme dayanarak gerçekleşebileceğini anlamıştı. İyinin ve Kötünün Ötesinde adlı kitabında Nietzsche,

bir sürü zihniyeti olarak gördüğü için "Avrupa'nın demokratikleşmesi"ni suçlu buldu. Sanayi Toplumu ve Geleceği adlı manifestosunda Kaczynski, bireyin özgür olması ve kendini gerçekleştirmesi için -estetigi bir kenara bırakın- politik olandan çok daha derin bir değişimin gerekli olacağını fark etti. Sanayileşmiş yaşamın mantığının bir engel olduğunu kavradı ve bu yaşamın yıkımını istedi. Onun nazarında gündelik yaşamın nasıl yaşandığı, soyut değerlerden ya da estetik dışavurumlardan çok daha önemli bir faktördü. Dolayısıyla Nietzsche ve Kaczynski, değerler krizini oldukça farklı açılardan görüyorlar. Özellikle Nietzsche, Zerdüşt'ün kişiliğinde, bir iradi edim sayesinde kişisel kurtuluşu talep ediyor. Kaczynski ise, bireyin bağlamını, temel bir düzeyde bireyin yaşamını engelleyen kuvvetleri görmezlikten gelmiyor.

Nietzsche, Alman kültürü, örneğin Wagner vakası üzerinde durdu. Kaczynski ise giderek yapaylaşan ve yabancılaştıran küresel sanayi düzeyinin hareketini ve sonuçlarını irdeledi.

Nietzsche, sadece diğer metinlerdeki özgür iradenin varoluşunu sorgulamak için İnsanca Pek İnsanca, Tan Sökümü ve Şen Bilim gibi kitaplarında özgür tını olumladı. Kaczynski, bireysel özerkliği modern toplumda sorunlu olduğunu ve bu sorunun, bu toplumun bir işlevi olduğunu gösterdi.

Gerek Nietzsche gerekse Kaczynski, çoğunluk tarafından nihilist olarak görülüyor. Yaygın olan postmodern değerler sistemi, Nietzsche'yi terfi ettirirken, Kaczynski'yi bilmezlikten geliyor -büyük ölçüde nedeni, Nietzsche'nin topluma meydan okumasıdır, oysa Kaczynski yapmıştır bunu.

Postmodernizm için benlik, sadece bir ürün, bir sonuçtur, bir yüzey etkisinden başka bir şey değildir. Nietzsche, yazılarının çoğunda rastlanabilen -ve artık "öznenin ölümü" olarak da bilinen- bu tutumu fiilen yaratmıştır. Kaczynski kararlı bir özerkliği dışa vurdu ve bireyin yok edilmediğini gösterdi. İnsan, hükümran bireyin ölümüne hayıflanıp postmodern edilginliğe ve sinizme gömülebilir ya da Kaczynski'nin yaptığı gibi, bireyin toplumdaki durumunu teşhis edip bu duruma meydan da okuyabilir.

Freud'un, 1920'lerde Civilization and Its Discontents olarak İngilizce'ye çevrilen Das Unbehagen in der Kultur adlı kitabı, "kültüre dair bizleri neyin rahatsız ettiğini" daha harfiyen göstermektedir. Nietzsche hiçbir zaman kültürün kendisini sorgulamadı. Kaczynski ise sağlığını

ve özgürlüğün var olması için, kültürün zemini olan endüstriyalizmin üstesinden gelinmesinin zorunluluğunu açıkladı.

Anarşist Kütüphane

John Zerzan
Üstinsan ve Unabomber
2008

Makinelerin Alacakaranlığı, s.142-144
Çeviri: Rahmi G. Ögdül
İngilizce Aslı: Overman and Unabomber

tr.anarchistlibraries.net